

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Французька мова і література, англійська мова»
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька

галузі знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лексикологія
Викладач (-і)	Яцків Наталія Яремівна Крук Зоряна Миколаївна
Контактний телефон викладача	0967307872 0975556783
E-mail викладача	nataliia.yatskiv@pnu.edu.ua zoriana.kruk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	згідно з розкладом консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна “ Лексикологія французької мови ” викладається на третьому році навчання для студентів 1-го (бакалаврського) рівня спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів систему поглядів про словниковий склад сучасної французької мови та його особливості. Курс вивчається у 6-му семестрі і завершується екзаменом. Лекційна тематика базується на теоретичних положеннях словникового складу мови і має науково-пізнавальну спрямованість. На практичних заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу як у вигляді дискусій, так і у формі доповідей і презентацій студентів. Курс викладається французькою мовою.</p> <p><u>Методи навчання:</u> Інтерактивна лекція, презентація, пояснення, бесіда, доповідь, дослідницький та пошуковий методи, метод аналізу та синтезу, проектна робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p><u>Методи контролю:</u> Усне опитування, тестовий контроль знань, презентація проекту. Екзамен.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: забезпечити студентам необхідну суму знань про словниковий запас сучасної французької мови, що має сприяти науковому розумінню теоретичних основ вивчення лексикології як системи та сучасних методів дослідження. Збагатити словниковий запас відповідною термінологією, що сприятиме формуванню соціокультурної, соціолінгвістичної та міжкультурної компетенцій.</p> <p>Цілі: надати студентам необхідну суму теоретичних знань про словниковий склад сучасної французької мови, її особливості; ознайомити студентів із досягненнями сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства у вивченні лексикології як необмеженої і рухомої системи; навчити студентів самостійно робити висновки і узагальнення із спостережень над фактичним лексичним матеріалом, реферувати наукову літературу, прищеплювати навички роботи із словниками різних типів.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p>	

Фахові компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Результати навчання:

РН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

РН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

РН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

РН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

РН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18
семінарські заняття / практичні / лабораторні	12
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
6	035 Філологія	3	О

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. <i>Objet d'étude de la lexicologie.</i> <i>Ses rapports avec les autres branches de la linguistique.</i> <i>Le vocabulaire en tant que système.</i> <i>Les méthodes d'analyse lexicologique.</i> <i>Le mot comme unité sémantico-structurelle fondamentale de la langue.</i>	2	1	6
Тема 2. <i>Le mot. Le mot et la notion.</i> <i>La caractéristique phonétique du mot.</i> <i>La caractéristique grammaticale du mot.</i>	2	2	6

<p>Les fonctions du mot.</p> <p>Les types de significations lexicales des mots.</p> <p>La motivation des mots.</p> <p>Les moyens secondaires, peu productifs ou improductifs de la formation des mots.</p> <p>Les types de significations lexicales des mots.</p>			
<p>Tema 3. Les voies d'enrichissement du vocabulaire (lexique) français.</p> <p>La formation des mots comme l'ensemble des différents moyens de formation des mots nouveaux.</p>	2	1	6
<p>Tema 4. L'affixation comme le moyen morphologique de la formation des mots.</p> <p>L'abréviation.</p> <p>La suffixation.</p> <p>La préfixation.</p> <p>La conversion.</p> <p>La composition des mots comme le moyen syntaxico-morphologique de la formation des mots.</p> <p>Le télescopage.</p> <p>La siglaison.</p> <p>L'onomatopée.</p>	2	2	8
<p>Tema 5. L'évolution sémantique et son rôle dans l'enrichissement du vocabulaire.</p> <p>La polysémie et la monosémie des mots.</p> <p>Les différents types de sens.</p> <p>Le mécanisme de l'évolution sémantique des vocables.</p> <p>La restriction, l'extension et le déplacement du sens.</p> <p>Le glissement de sens.</p> <p>L'amélioration et la péjoration du sens.</p>	2	1	6
<p>Tema 6. Les tropes.</p> <p>Les tropes en tant que moyens d'enrichissement du lexique français.</p> <p>La métonymie.</p> <p>La métaphore.</p> <p>Les euphémismes.</p> <p>L'oxymore.</p> <p>L'affaiblissement et l'intensification du sens (hyperbole et litote).</p>	2	2	6
<p>Tema 7. Les emprunts.</p> <p>Le phénomène de l'emprunt.</p> <p>Les raisons de l'emprunt.</p> <p>Les emprunts au latin.</p> <p>Les emprunts au grec.</p> <p>Les emprunts à l'arabe.</p> <p>Les emprunts aux langues romanes.</p>	2	1	6

Les emprunts aux langues germaniques . Les doublets étymologiques. Les internationalismes.			
Тема 8. La formation des locutions phraséologiques. Classification de Ch. Bally. Classification sémantique (3 types). Les particularités grammaticales et lexicales des locutions phraséologiques. La synonymie phraséologique.	2	1	8
Тема 9. Les couches lexicales du français moderne. Les éléments nouveaux et archaïques. Le fonds usuel du lexique et les couches lexicales. Les éléments nouveaux et archaïques dans le vocabulaire du français moderne. Les néologismes. Les historismes. Les archaïsmes (lexicaux et sémantiques).	2	1	8
ЗАГ.:	18	12	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті:</p> <p>«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhenni-a-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protseesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumenti-v-z-orhanizatsii-osvitnoho-protseesu.pdf?_gl=1*105ypmm*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA2MzkuMC4wLjA. ; «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshch-oi-osvity.pdf?_gl=1*1yxalu1*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA0NjE4uMC4wLjA.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за вивчення дисципліни, становить 100 балів, яка є сумою балів за контроль на практичних заняттях (45 балів), оцінювання індивідуальної роботи (5 балів), виконання екзаменаційних завдань (50 балів).</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Індивідуальна робота: виконання та презентація проекту на одну із запропонованих тем (<i>напр.</i> “Лексична специфіка комунікативної стратегії сучасної французької реклами”). Рекомендований час презентації - 5-7 хв. Критерії оцінювання: змістовність (2), значущість самостійної діяльності (1), комунікативний характер проекту (1), презентація та презентування (1). Максимальний бал - 5.</p>		

	<p>Підсумковий контроль (екзамен): Тестові завдання: тест складається з 50 завдань, виконання яких демонструє рівень знань, здобутих здобувачами вищої освіти під час лекційних, практичних занять та самостійної підготовки. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Максимальний бал – 50.</p>
Практичні заняття	<p>Усне/письмове опитування: «відмінно» (5) здобувач освіти отримує за вичерпну відповідь за умови її оформлення відповідно до норм усного/писемного французького мовлення, використання відповідної термінології. «добре» (4) – за повну відповідь, що характеризується використанням відповідної термінології, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. «задовільно» (3) – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок, задовільне використання відповідної термінології. «незадовільно» (2) – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, що унеможливають розуміння змісту висловленого.</p> <p>Передбачено проходження тестування до кожної теми практичного заняття</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час практичних занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять. Здобувач освіти не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру сумарно він набрав менше ніж 25 балів.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна викладається французькою мовою.

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf>

[?_gl=1*105ypmm*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA2MzkuMC4wLjA.](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf)

Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляє на проходження курсу вдруге відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf?_gl=1*19w0vn6*_ga*MTQ або

відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

8. Рекомендована література

1. Баран Я.А., Зимомя М.І., Білоус О.М., Зимомя І.М. Фразеологія : знакові величини: навч. посіб. для студентів факультетів іноземних мов. Вінниця : Нова Книга, 2008. 256 с.
2. Воронько Г.М., Крук З.М., Луцик Н.М. Лінгвокультурні особливості фразеологічних одиниць із квантитативним компонентом-числівником (на матеріалі французької мови). Нова філологія. 2020, 80. Том I. С.103-110. (категорія Б)
<https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-17>
3. Воронько Г.М., Крук З.М., Луцик Н.М. Лексико-синтаксичні засоби вираження слогану у франкомовному рекламному тексті. *Філологічні трактати*. 2023. Т. 15(1). С. 107–116.
[https://www.doi.org/10.21272/Trk.2023.15\(1\)-11](https://www.doi.org/10.21272/Trk.2023.15(1)-11)
4. Мова як система: навч. посібник / відп. ред. док. філол. наук, проф. В. А. Глущенко.- Рек. МОН. К. : ЦУЛ, 2011. 132 с.
5. Смушак Т., Фенюк Л., Крук З. Метафорична репрезентація концепту ВІЙНА в сучасному французькому медіадискурсі (на матеріалі видання «Le Monde»). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. № 76. Том 2. С. 168–172.
<https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-2-26>
6. Смуцинська І.В. Французька лексикологія: навчальний посібник для викладачів,

аспірантів та студентів факультетів іноземних мов. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 600 с.

7. Cusin-Berche F. Les mots et leurs contextes. Paris. Presses Sorbonne Nouvelle, 2003. 204 p.
8. Mortureux M.-N. La lexicologie entre langue et discours. Paris, Armand Colin, 2004. 191 с.
9. Picoche J. Précis de lexicologie française: L'étude et l'enseignement du vocabulaire. La lexicologie. Collection Cursus. Paris : Armand Colin. Nathan Université, 2000. 190 p.
10. Solomarska O. Dialectologie française : manuel. К. : Université de Kyiv, 2013. 127 p.

Інформаційні ресурси:

1. <https://google.academia.edu/>
2. <https://www.wikipedia.org/>
3. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>
<https://www.larousse.fr/encyclopedie/>

Викладачі ___ **Наталія ЯЦКІВ**, *к.ф.н, професор кафедри французької філології*
Зоряна КРУК, *асистент кафедри французької філології*